

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ภาวะเศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย การได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้างและพนักงานสถาบันการเงินที่มีต่อการออมและการลงทุนอยู่ในระดับสูง 2) รูปแบบการออมและการลงทุนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ การออมผ่านบัญชีเงินฝากหรือสลากออมทรัพย์ของธนาคาร รองลงมาเป็นประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และการลงทุนในทรัพย์สินมีค่าหรืออสังหาริมทรัพย์ 3) แนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุนควรมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและมาตรการสนับสนุนที่สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน โดยเน้นความยืดหยุ่น การใช้เงินเริ่มต้นต่ำ การเข้าถึงผ่านช่องทางดิจิทัล และการเสริมสร้างความรู้ด้านการออมและการลงทุนอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน รวมถึงการส่งเสริมวินัยทางการเงินการออมและการลงทุนอย่างยั่งยืนในองค์กรต่อไป

คำสำคัญ: การออม การลงทุน ปัจจัยทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน พนักงานธนาคารออมสิน

Abstract

This mixed-methods research aimed to 1) examine the opinions of employees and contract workers of the Government Savings Bank toward saving and investment, 2) investigate patterns of saving and investment, and 3) propose guidelines for promoting saving and investment among employees and contract workers of the Government Savings Bank in Suphan Buri area. A stratified random sampling method was employed to select 105 participants. The research instruments consisted of a questionnaire with a reliability coefficient of 0.886 and in-depth interviews form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that 1) financial literacy, economic, political, and legal conditions, as well as advice from acquaintances and financial institution staff, had a high level of influence on saving and investment behaviors, 2) the most popular forms of saving and investment were saving through bank deposit accounts or government savings lottery products, followed by endowment life insurance and investment in valuable assets or real

estate, and 3) guidelines for promoting saving and investment should focus on developing financial products and supportive measures that are aligned with the context of early-career employees, emphasizing flexibility, low initial investment requirements, accessibility through digital channels, and systematic enhancement of financial literacy. The findings can be utilized as a guideline for developing financial policies and products, as well as for fostering sustainable saving and investment discipline within organizations.

Keywords: savings, investment, financial factors, financial behavior, Government Savings Bank employees

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ระบบเศรษฐกิจโลกเผชิญกับความไม่แน่นอนและความผันผวนอย่างต่อเนื่องจากปัจจัยด้านโครงสร้างเศรษฐกิจโลก วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้าและการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รายได้ การจ้างงาน และความมั่นคงทางการเงินของประชาชนในหลายประเทศ (Baker et al., 2020; Gennaioli, Shleifer, & Vishny, 2018) ภายใต้บริบทดังกล่าว การออมและการลงทุนจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินทั้งในระดับบุคคล องค์กร และเศรษฐกิจโดยรวม

งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการออมและการลงทุนของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้เพียงอย่างเดียว แต่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายด้าน อาทิ ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (financial literacy) การรับรู้ความเสี่ยง สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และสถาบัน รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลและคำแนะนำทางการเงิน (Lusardi & Mitchell, 2014; Klapper, Lusardi, & van Oudheusden, 2015) โดยเฉพาะกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงานซึ่งมักเผชิญกับข้อจำกัดด้านรายได้ ความไม่มั่นคงในการจ้างงาน และภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้การออมและการลงทุนในระยะยาวยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มวัยอื่น

ในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศไทย ประเด็นด้านความรู้ทางการเงินและการวางแผนทางการเงินยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ แม้ว่าสถาบันการเงินจะมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย แต่ประชาชนจำนวนไม่น้อยยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ ความเสี่ยง และผลตอบแทนของเครื่องมือออมและลงทุน ส่งผลให้การตัดสินใจทางการเงินไม่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาว และอาจกระทบต่อคุณภาพชีวิตในอนาคต (OECD, 2023; van Rooij, Lusardi, & Alessie, 2011)

ธนาคารออมสินในฐานะสถาบันการเงินของรัฐที่มีบทบาทด้านการส่งเสริมการออม การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม และการยกระดับความมั่นคงทางการเงินของประชาชน มีพันธกิจสำคัญในการเสริมสร้างวินัยทางการเงินและสนับสนุนการลงทุนอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับบุคคลและระดับเศรษฐกิจฐานราก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าธนาคารจะมีผลิตภัณฑ์ด้านเงินฝาก สลากออมทรัพย์ กองทุนรวม และประกันชีวิตในหลากหลายรูปแบบ แต่พฤติกรรมการออมและการลงทุนของผู้ใช้บริการยังคงมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคลและบริบทพื้นที่ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจปัจจัยเชิงลึกที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเงิน

พนักงานและลูกจ้างของธนาคารออมสินถือเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำทางการเงินแก่ประชาชน อย่างไรก็ตาม ข้อสมมติฐานที่ว่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินในระดับที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการออมและการลงทุนที่เหมาะสมเสมอไปนั้น ยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงในแวดวงวิชาการ เนื่องจากพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงินอาจถูกรบกวนด้วยปัจจัยด้านจิตวิทยา สภาวะทางสังคม หรือภาระหนี้สินส่วนบุคคล การศึกษาปัจจัยเชิงลึกในกลุ่มบุคลากรกลุ่มนี้จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยยืนยันหรือโต้แย้งทฤษฎีความรู้ทางการเงินในบริบทของพนักงานสถาบันการเงินไทย

ในบริบทพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีถือเป็นพื้นที่ที่มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบพหุสังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคบริการ ความหลากหลายเชิงโครงสร้างนี้ส่งผลโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิต ระดับรายได้ และรูปแบบการบริโภคของประชากรที่แตกต่างกันตามบริบทท้องถิ่น การเลือกศึกษาพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในพื้นที่ดังกล่าว จึงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจในการสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล บริบทเชิงพื้นที่ และพฤติกรรมการออมและการลงทุนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุน รูปแบบการออมและการลงทุน รวมถึงการแสวงหาแนวทางส่งเสริมการออมและการลงทุนของบุคลากรธนาคารออมสินในเขตพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี จึงมีคุณค่าทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประยุกต์ โดยผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญ ในการออกแบบนโยบาย ผลิภัณฑ์ทางการเงิน และกลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับองค์กรและระดับภูมิภาคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีที่มีต่อการออมและการลงทุน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเป็นกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายชีวิตอย่างเหมาะสม โดยครอบคลุมการวางแผนรายจ่าย การได้มาซึ่งสินทรัพย์ การประกันภัย การออมและการลงทุน ภาษี แผนเกษียณ และแผนมรดก ทั้งนี้การจัดทำแผนการเงินที่มีประสิทธิภาพเริ่มจากการบันทึกรายรับ-รายจ่าย และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจทางการเงินอย่างเป็นระบบ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองที่ว่า การวางแผนการเงินทำหน้าที่เชื่อมช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันกับเป้าหมายอนาคตภายใต้ข้อจำกัดเฉพาะบุคคล และหากเริ่มวางแผนเร็ว ปฏิบัติอย่างมีวินัยและสม่ำเสมอ ย่อมเพิ่มโอกาสสู่ความมั่นคงและอิสรภาพทางการเงิน (กฤษณา เสกตะกุล อ้างถึงใน จิรปรียา บุญธรรม, 2564; กาญจนา หงษ์ทอง อ้างถึงใน จิรปรียา บุญธรรม, 2564) นอกจากนี้ การวางแผนทางการเงินยังถูกมอง

เป็นกระบวนการตั้งเป้าหมาย ประเมินทรัพยากร และออกแบบกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย การศึกษาบุตร และการเกษียณ (นงนภัส แก้วพลอย, 2567ก)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออมและการลงทุน

การออม หมายถึง การแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เงินสำรองฉุกเฉิน วัยเกษียณ เดิมพัน และเงินเพื่อการลงทุน ซึ่งโดยทั่วไปมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำและผลตอบแทนไม่สูงเมื่อเทียบกับการลงทุน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) การเลือกเครื่องมือออมควรพิจารณาปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ผลตอบแทน อัตราเงินเฟ้อ ระยะเวลา สภาพคล่อง ค่าธรรมเนียม/เงื่อนไขภาษี และการคุ้มครองเงินฝาก เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและข้อจำกัดของแต่ละบุคคล (ธนาคารแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

ขณะที่การลงทุน คือ การชะลอการใช้จ่ายในปัจจุบันเพื่อนำเงินไปซื้อสินทรัพย์ โดยคาดหวังผลตอบแทนในอนาคตเพื่อชดเชยเงินเฟ้อ ระยะเวลา และความเสี่ยง ซึ่งมีโอกาสให้ผลตอบแทนสูงกว่าแต่ต้องแลกกับความเสี่ยงที่มากขึ้น (กฤตยา ตระการจันทร์, 2564) ในเชิงการวางแผนการลงทุน ผู้ลงทุนควรกำหนดวัตถุประสงค์ ระดับผลตอบแทนที่ต้องการ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และระยะเวลาลงทุน เพื่อกำหนดกลยุทธ์และการจัดสรรสินทรัพย์อย่างเหมาะสม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมช่วงอายุคนวัยทำงาน

แนวคิดพฤติกรรมตามช่วงอายุสะท้อนว่า ฐานะการเงินและเป้าหมายชีวิตเปลี่ยนไปตามวัฏจักรชีวิต ส่งผลให้รูปแบบการออม การใช้จ่าย และการรับความเสี่ยงแตกต่างกัน โดยวัยเริ่มทำงานมักเผชิญข้อจำกัดรายได้และรายจ่ายเชิงไลฟ์สไตล์ จึงควรเน้นวินัยการเงินและเงินสำรอง พร้อมชะลอหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ขณะที่วัยสร้างฐานะและครอบครัวมีภาระเพิ่มขึ้น จึงต้องเข้มงวดการจัดสรรรายได้เพื่อเป้าหมายครอบครัว วัยก่อนเกษียณควรเร่งสะสมและลงทุนเพื่อรองรับหลังเกษียณ ส่วนวัยหลังเกษียณควรเน้นรักษามูลค่าเงินและสภาพคล่องมากกว่าการเติบโตเชิงรุก (นิคม เจริญสุขโสภณ อ้างถึงใน นราวัลลภ ศุภวงศ์, 2564)

4. ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย SMART Goals

หลัก SMART เป็นกรอบการกำหนดเป้าหมายที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการวางแผนทางการเงิน โดยเป้าหมายควรมีความเฉพาะเจาะจง (Specific) วัดผลได้ (Measurable) ทำสำเร็จได้ (Achievable/Attainable) สมจริงตามข้อจำกัด (Realistic) และมีกรอบเวลา (Time-bound/Timely) เพื่อให้เป้าหมายแปลงเป็นแผนปฏิบัติการได้จริง (นงนภัส แก้วพลอย, 2567; ธนาคารอมสิน, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ การกำหนดเป้าหมายการเงินยังสามารถจัดเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้การจัดสรรเงินออม/เงินลงทุนสอดคล้องกับกรอบเวลาและความเสี่ยงที่เหมาะสม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ในอนาคต ซึ่งในบริบทการลงทุนหมายถึงโอกาสที่ผลตอบแทนอาจไม่เป็นไปตามที่คาด หรืออาจสูญเสียเงินลงทุนบางส่วน/ทั้งหมด โดยประเภทความเสี่ยงที่มักถูกกล่าวถึง ได้แก่ ความเสี่ยงตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงเงินเฟ้อ เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) อีกประเด็นสำคัญ คือ ระดับการยอมรับความเสี่ยง ซึ่งสะท้อนปริมาณความไม่แน่นอนสูงสุดที่ผู้ลงทุนยินดีเผชิญ โดยสามารถจำแนกนักลงทุนเป็นกลุ่มไม่ชอบความเสี่ยง ชอบความเสี่ยง และเป็นกลางต่อความเสี่ยง ซึ่งมีผลต่อการเลือกสินทรัพย์และพฤติกรรมการลงทุน (Grable อ้างถึงใน เจษฎา เนตรแถม, 2566)

6. ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์

ในมิติของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์สามารถนำมาวิเคราะห์ลำดับขั้นของเป้าหมายทางการเงินได้ โดยพนักงานธนาคารที่ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานแล้ว มักจะมุ่งเน้นไปที่ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ผ่านการสร้างเงินสำรองฉุกเฉินและการประกันภัย ก่อนจะยกระดับไปสู่การลงทุนเพื่อความมั่งคั่งเพื่อการได้รับการยกย่องหรือการเติมเต็มศักยภาพตนเองในอนาคต (กฤตยา ตระการจันทร์, 2564) ซึ่งความเข้าใจในลำดับขั้นนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์ว่าพนักงานที่มีระดับรายได้และตำแหน่งต่างกัน จะมีรูปแบบการออมและการลงทุนที่สะท้อนความต้องการในระดับที่แตกต่างกันอย่างไร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

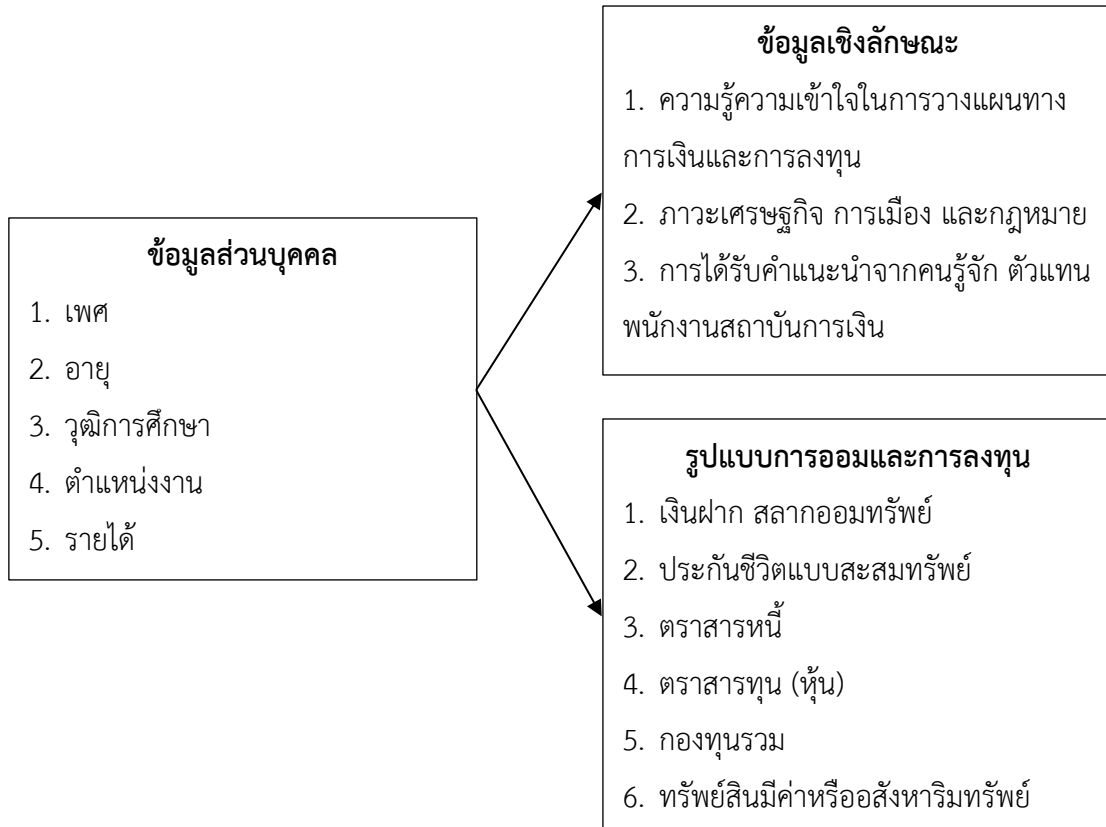
จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม การลงทุน และการวางแผนทางการเงินของบุคคล สามารถจำแนกประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงินได้ดังนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่ (กฤตยา ตระการจันทร์, 2564; นราวัลลภ ศุภวงศ์, 2564; ลลิตา กลิ่งเล็ก และคณะ, 2565) ต่างยืนยันในทิศทางเดียวกันว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) และการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นปัจจัยต้นทางที่สำคัญที่สุดในการกำหนดระดับการวางแผนทางการเงิน โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่และวัยทำงานที่เน้นการสร้างความมั่นคงในวัยเกษียณ มักนิยมรูปแบบการออมและการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำและเน้นการคุ้มครองเงินต้นเป็นหลัก เช่น เงินฝากและสลากออมทรัพย์

กระบวนการวางแผนทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการควบคุมค่าใช้จ่ายและลดภาระหนี้สิน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความมั่นคงในระยะยาว (กุลภา จันทรพา, 2564) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เจษฎา เนตรแหม (2566) พบว่า ประสพการณ์การลงทุนและระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นมีผลอย่างมากต่อความสามารถในการยอมรับความเสี่ยง โดยกลุ่มที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงมักเลือกจัดสรรสินทรัพย์ที่มีโอกาสให้ผลตอบแทนสูงกว่า แม้จะต้องเผชิญกับความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจก็ตาม

แนวคิดพฤติกรรมตามช่วงอายุสะท้อนให้เห็นว่าเป้าหมายชีวิตและภาระทางการเงินที่เปลี่ยนไปตามช่วงวัย ส่งผลให้รูปแบบการจัดสรรเงินออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (นราวัลลภ ศุภวงศ์, 2564) โดยวัยเริ่มทำงานจะเน้นไปที่การสร้างวินัยและเงินสำรองฉุกเฉิน ขณะที่วัยสร้างฐานะจะเริ่มให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเป้าหมายครอบครัวและการเกษียณอายุ

โดยสรุป แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและบริบทแวดล้อมต่อพฤติกรรมทางการเงินอย่างชัดเจน แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังมีงานวิจัยที่จำกัดในการศึกษาเชิงลึกกับกลุ่มบุคลากรของสถาบันการเงินในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับความรู้ทางการเงินสูงและมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำแก่ประชาชน การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมวินัยทางการเงินที่สอดคล้องกับบริบทของบุคลากรทางการเงินในระดับภูมิภาค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยบูรณาการระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ พนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินสังกัดเขตสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น 142 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 105 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งตามหน่วยงาน/สาขาทั้ง 13 แห่ง และดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยสะดวก (Convenience Sampling) จำแนกตามหน่วยงานหรือสาขาทั้ง 13 แห่ง และดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยสะดวก (Convenience Sampling) ในแต่ละชั้นภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากพนักงานและลูกจ้างที่มีประสบการณ์หรือบทบาทเกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำทางการเงิน จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการออมและการลงทุน ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.886 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยและผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 (ข้อมูลเชิงปริมาณ) ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง เป้าหมาย ระหว่างวันที่ 11 กันยายน ถึง 11 ตุลาคม พ.ศ. 2568 พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์

ระยะที่ 2 (ข้อมูลเชิงคุณภาพ) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2568 เพื่อเจาะลึกพฤติกรรมทางการเงินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์ ตามขั้นตอนและสถิติที่ใช้ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูลและประมวลผล 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของ
แบบสอบถาม (Data Cleaning) เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมีความครบถ้วนตามเกณฑ์ที่
กำหนดก่อนนำไปประมวลผล 1.2 การลงรหัสข้อมูล (Coding) ดำเนินการแปลงคำตอบเป็นรหัสตัวเลข
และบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ 1.3 ตรวจสอบหลังการบันทึก (Data Verification) ตรวจสอบ
ความถูกต้องของข้อมูลในระบบอีกครั้งก่อนเริ่มขั้นตอนการวิเคราะห์ทางสถิติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงปริมาณ 2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้
ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์และ
คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ และปัจจัยแวดล้อมที่
เกี่ยวข้อง 2.2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยและพฤติกรรม วิเคราะห์ระดับทัศนคติและปัจจัยที่มีผลต่อการ
ออมและการลงทุน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย

2.50 – 3.44 หมายถึง ไม่แน่ใจ

1.50 – 2.44 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1.00 – 1.44 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
Interview) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจำแนกประเด็นสำคัญตาม
วัตถุประสงค์การวิจัย และนำเสนอในรูปแบบการเรียบเรียงเชิงพรรณนา เพื่อสนับสนุนและขยายความข้อ
ค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ (Data Triangulation)

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีที่มีต่อการออมและการลงทุน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีที่มีต่อการออมและการลงทุน

ข้อมูลเชิงลักษณะ	M	SD	แปลความ
1. ความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุน	4.50	0.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย	4.57	0.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. การได้รับคำแนะนำจากคนรู้จัก ตัวแทน พนักงานสถาบันการเงิน	3.90	0.84	เห็นด้วย
เฉลี่ยรวม	4.32	0.71	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 1 พบว่า พนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีมีความคิดเห็นต่อการออมและการลงทุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($M = 4.32$, $SD = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.57$, $SD = 0.65$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุน ($M = 4.50$, $SD = 0.65$) ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทั้งสองด้าน ขณะที่ด้านการได้รับคำแนะนำจากคนรู้จัก ตัวแทน และพนักงานสถาบันการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 3.90$, $SD = 0.84$) แต่อยู่ในระดับเห็นด้วย ตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีที่มีต่อการออมและการลงทุน ทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่

“...หากมีความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุนแต่ละประเภท จะสามารถวางแผนในการลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนเป็นไปตามความคาดหวังในอนาคตได้ และยังสามารถวิเคราะห์ประเภทการลงทุนเพื่อลดความเสี่ยงจากการลงทุนได้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, 15 ตุลาคม 2568)

“...กฎหมายเป็นกรอบในการดำเนินการที่ช่วยคุ้มครองผู้บริโภคและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเงินโดยรวม...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, 15 ตุลาคม 2568)

“...คำแนะนำจากหลาย ๆ คนมาจากประสบการณ์ของคนหลายคนซึ่งมีความแตกต่างกัน สามารถนำมาวิเคราะห์ตัดสินใจในการลงทุนได้หลากหลาย หากเลือกนำมาใช้จะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการตัดสินใจลงทุนด้วยตัวเอง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, 15 ตุลาคม 2568)

ผลการสัมภาษณ์สะท้อนว่า ความรู้ความเข้าใจด้านการออมและการลงทุนช่วยให้บุคลากรสามารถวางแผนการลงทุนได้อย่างเหมาะสมและลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจ ขณะเดียวกัน กรอบกฎหมายมีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเงิน และคำแนะนำจากบุคคลรอบข้างและผู้เชี่ยวชาญเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนอย่างรอบคอบ

2. รูปแบบการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรี

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละรูปแบบการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรี (n = 105)

รูปแบบการออมและการลงทุน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการออมเงินในบัญชีเงินฝากหรือสลากออมทรัพย์ของธนาคาร	104	99.0
2. มีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์	43	41.0
3. มีสลากออมทรัพย์	43	41.0
4. มีการออมหรือทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	65	61.9
5. มีการลงทุนในตราสารหนี้	13	12.4
6. มีการลงทุนในตราสารทุน (หุ้น)	32	30.5
7. มีการลงทุนในกองทุนรวม	40	38.1
8. ทรัพย์สินมีค่าหรืออสังหาริมทรัพย์	45	42.9

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีส่วนใหญ่มีการออมเงินในบัญชีเงินฝากหรือสลากออมทรัพย์ของธนาคาร จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 โดยมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และสลากออมทรัพย์ในสัดส่วนเท่ากัน จำนวนอย่างละ 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ขณะที่การออมหรือทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 ด้านการลงทุน พบว่า มีผู้ลงทุนในทรัพย์สินมีค่าหรืออสังหาริมทรัพย์จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาเป็นการลงทุนในกองทุนรวม จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 และการลงทุนในตราสารทุน (หุ้น) จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ขณะที่การลงทุนในตราสารหนี้มีสัดส่วนต่ำที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4

แนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรี

จากผลการวิจัยรูปแบบการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีดังปรากฏในตารางที่ 2 ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุนดังนี้

1. ควรส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่องผ่านผลิตภัณฑ์เงินฝากหรือสลากออมทรัพย์ที่มีเงื่อนไขยืดหยุ่น วงเงินเริ่มต้นต่ำ และใช้ช่องทางดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน
2. ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันสะสมทรัพย์ที่มีเบี้ยประกันต่ำ ระยะเวลาสั้น หรือสามารถปรับเปลี่ยนเบี้ยได้ตามรายได้ รวมถึงให้ความรู้ด้านประโยชน์ระยะยาวของการออมผ่านประกันชีวิต
3. ควรให้ความรู้ด้านการลงทุนในตราสารหนี้ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และส่งเสริมการลงทุนผ่านกองทุนตราสารหนี้ที่ใช้เงินลงทุนเริ่มต้นต่ำ
4. ควรจัดอบรมความรู้ด้านการลงทุนในหุ้น การบริหารความเสี่ยง และส่งเสริมการลงทุนแบบทยอยลงทุน (DCA) เพื่อลดความกังวลด้านความเสี่ยง
5. ควรส่งเสริมกองทุนรวมที่มีระดับความเสี่ยงต่ำ-ปานกลาง และใช้เงินลงทุนเริ่มต้นต่ำ พร้อมให้คำแนะนำผ่านที่ปรึกษาทางการเงินหรือช่องทางดิจิทัล
6. ควรส่งเสริมการออมเพื่อที่อยู่อาศัยระยะยาว การให้สินเชื่อที่มีเงื่อนไขเหมาะสม และให้ความรู้ด้านการวางแผนการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์อย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้าง: กรณีศึกษาธนาคารออมสิน เขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี” สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการออมและการลงทุน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการออมและการลงทุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัจจัยด้าน ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย และ ความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจทางการเงินของ บุคลากรให้ความสำคัญกับทั้งความรู้เชิงปัจเจกและบริบทเชิงโครงสร้างของระบบการเงิน

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klapper et al. (2020) ที่ชี้ว่า financial literacy เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการวางแผนทางการเงินและการตัดสินใจลงทุนอย่างมีเหตุผล โดยเฉพาะในกลุ่มวัยทำงาน นอกจากนี้ ความชัดเจนของกฎหมายและเสถียรภาพของระบบการเงินยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและลดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Beck et al. (2021) ที่ระบุว่าสถาบันทางการเงินและกรอบกฎหมายที่เข้มแข็งมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเงินของบุคคล

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกยังสนับสนุนผลเชิงปริมาณ โดยผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าความรู้ด้านการออมและการลงทุนช่วยให้สามารถประเมินความเสี่ยงและวางแผนการลงทุนได้อย่างเหมาะสม ขณะที่กฎหมายทำหน้าที่เป็นกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเงินโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงประจักษ์ด้านพฤติกรรมทางการเงินในระดับนานาชาติ (OECD, 2020)

2. รูปแบบการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสิน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการออมที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การออมผ่านบัญชีเงินฝากหรือสลากออมทรัพย์ของธนาคาร รองลงมาเป็น ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และ ทรัพย์สินมีค่าหรืออสังหาริมทรัพย์ ขณะที่การลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน และกองทุนรวมมีสัดส่วนต่ำกว่าอย่างชัดเจน รูปแบบดังกล่าวสะท้อนพฤติกรรมการเลือกเครื่องมือทางการเงินที่มี ความเสี่ยงต่ำและสภาพคล่องสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยด้าน behavioral finance ที่ระบุว่าบุคคลมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงสินทรัพย์ที่มีความผันผวนและความซับซ้อนสูง โดยเฉพาะในกลุ่มที่ยังมีข้อจำกัดด้านรายได้หรือความมั่นคงทางการเงิน (Guiso et al., 2018) นอกจากนี้ OECD (2020) ยังพบว่าบุคลากรในภาคการเงินจำนวนมากเลือกออมมากกว่า

ลงทุน แม้จะมีความรู้ทางการเงิน เนื่องจากให้ความสำคัญกับการรักษาเงินต้นและความมั่นคงในระยะสั้นถึงปานกลาง

เมื่อพิจารณาช่วงวัย ผลการวิจัยชี้ว่า กลุ่มวัยเริ่มต้นทำงานและกลุ่มรายได้ต่ำมีส่วนการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่า ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิด life-cycle hypothesis ที่เสนอว่าบุคคลจะเน้นการออมและสภาพคล่องในช่วงต้นของชีวิตการทำงาน ก่อนจะเพิ่มสัดส่วนการลงทุนเมื่อรายได้และความมั่นคงเพิ่มขึ้น (Deaton, 2005)

3.แนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยชี้ว่า การส่งเสริมการออมและการลงทุนควรมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มี ความยืดหยุ่น เงินลงทุนเริ่มต้นต่ำ และเข้าถึงได้ผ่านช่องทางดิจิทัล ควบคู่กับการเสริมสร้างความรู้ทางการเงินอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fernandes et al. (2014) ที่พบว่าการให้ความรู้ทางการเงินเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ หากไม่ควบคู่กับการออกแบบผลิตภัณฑ์และกลไกที่ช่วยลดอุปสรรคในการนำความรู้ไปสู่พฤติกรรมจริง นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนแบบทยอยลงทุน (DCA) และกองทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ-ปานกลางยังสอดคล้องกับแนวคิด behavioral economics ที่ชี้ว่าการลดแรงกดดันด้านความเสี่ยงและอคติทางพฤติกรรมจะช่วยเพิ่มความต่อเนื่องของการลงทุนในระยะยาว (Thaler, 2016)

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนว่าพฤติกรรมการออมและการลงทุนของพนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินเป็นผลจากการบูรณาการระหว่างความรู้ทางการเงิน บริบททางเศรษฐกิจและกฎหมาย ระดับรายได้ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สอดคล้องกับช่วงชีวิตการทำงาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการออมและการลงทุนอย่างยั่งยืนในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานและลูกจ้างธนาคารออมสินในสังกัดเขตสุพรรณบุรีให้ความสำคัญกับการออมและการลงทุนในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำและมีสภาพคล่องสูง โดยเฉพาะบัญชีเงินฝากและสลากออมทรัพย์ ขณะที่การลงทุนในตราสารทางการเงินที่มีความเสี่ยงหรือมีความซับซ้อนสูง เช่น ตราสารหนี้

ตราสารทุน และกองทุนรวม ยังได้รับความนิยมในระดับต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน กลุ่มลูกจ้าง และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจด้านการออมและการลงทุน รวมถึงบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงินของบุคลากร ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการออมและการลงทุน ดังนี้

1. สถาบันการเงินควรออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความยืดหยุ่นและเงินลงทุนเริ่มต้นต่ำ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุนที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงานและกลุ่มรายได้ต่ำ เพื่อช่วยลดข้อจำกัดด้านรายได้และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงิน
2. ควรส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทางการเงินอย่างเป็นระบบควบคู่กับการใช้ผลิตภัณฑ์จริง เช่น การให้คำแนะนำผ่านช่องทางดิจิทัล การจัดอบรมหรือกิจกรรมให้ความรู้ที่เน้นความเข้าใจด้านความเสี่ยง ผลตอบแทน และการวางแผนทางการเงินในระยะยาว
3. ควรส่งเสริมรูปแบบการลงทุนที่ช่วยลดความกังวลด้านความเสี่ยง เช่น การลงทุนแบบทยอยลงทุน (DCA) หรือกองทุนรวมที่มีระดับความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความมั่นใจให้กับผู้เริ่มต้นลงทุน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการออมและการลงทุนในองค์กร โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านช่วงวัย ระดับรายได้ และความมั่นคงในหน้าที่การงาน เพื่อให้มาตรการที่ออกมามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายมากขึ้น งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการเปรียบเทียบตามเพศเป็นหลัก ดังนั้นการวิจัยในอนาคตควรขยายการศึกษาไปยังปัจจัยด้านรายได้ อายุ และระดับการศึกษา เพื่ออธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมการออมและการลงทุนในเชิงลึก และสะท้อนอิทธิพลของสถานะทางเศรษฐกิจส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจทางการเงินอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนในมิติของช่องทางดิจิทัล เนื่องจากพฤติกรรมทางการเงินมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การวิจัยในอนาคตควรมุ่งศึกษา

บทบาทของการเข้าถึงเทคโนโลยีและทักษะดิจิทัลที่มีต่อการออมและการลงทุนผ่าน Mobile Banking และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาบริการ Digital Banking ให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

3. ควรดำเนินการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างพนักงานธนาคารและประชาชนทั่วไป การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและการลงทุนระหว่างกลุ่มที่มีความรู้ด้านการเงินกับกลุ่มประชาชนทั่วไป จะช่วยสะท้อนช่องว่างด้านความรู้ทางการเงิน (financial literacy gap) และนำไปสู่การออกแบบมาตรการหรือโครงการส่งเสริมการออมและการลงทุนที่สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤตยา ตระการจันทร์. (2564). การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของประชากรอายุ 25-50 ปี ในพื้นที่อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กุลภา จันทระพา. (2564). การศึกษาแนวทางการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล: กรณีศึกษาข้าราชการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เจษฎา เนตรแถม. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). การออม. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.bot.or.th/th/satang-story/money-plan/saving.html>
- นงนภัส แก้วพลอย. (2567ก). กระบวนการวางแผนทางการเงินและจรรยาบรรณนักวางแผนการเงิน [เอกสารประกอบการสอนที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. กลุ่มวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- นงนภัส แก้วพลอย. (2567ข). การตั้งเป้าหมายตามหลัก SMART [เอกสารประกอบการสอนที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. กลุ่มวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

- นราวัลลภ ศุภวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินในคนวัยทำงาน [การศึกษา
ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ลลิตา กลิ่งเล็ก, ตะวัน วิกรัยพัฒน์, ธนกฤต แยมเพื่อน, ทรงพล ลพนานุสรณ์, และ สมทรง ธรรมธิรา.
(2565). ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินของคนรุ่นใหม่ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(47), 319–331.
- Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J., & Terry, S. J. (2020). COVID-induced economic
uncertainty. *The Review of Financial Studies*, 33(11), 5297–5331.
<https://doi.org/10.1093/rfs/hhaa077>
- Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2021). Financial institutions and markets across
countries and over time. *Journal of Financial Economics*, 141(3), 1045–1064.
<https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2021.05.003>
- Deaton, A. (2005). Franco Modigliani and the life cycle theory of consumption.
American Economic Review, 95(1), 81–86.
<https://doi.org/10.1257/0022051053737669>
- Fernandes, D., Lynch, J. G., Jr., & Netemeyer, R. G. (2014). Financial literacy, financial
education, and downstream financial behaviors. *Management Science*, 60(8),
1861–1883. <https://doi.org/10.1287/mnsc.2013.1849>
- Gennaioli, N., Shleifer, A., & Vishny, R. (2018). *A crisis of beliefs: Investor psychology
and financial fragility*. Princeton University Press.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvc77n7b>
- Guiso, L., Sapienza, P., & Zingales, L. (2018). Time varying risk aversion. *Journal of
Financial Economics*, 128(3), 403–421.
<https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2018.02.007>
- Klapper, L., Lusardi, A., & van Oudheusden, P. (2015). *Financial literacy around the
world* (Policy Research Working Paper No. 7255). World Bank.
<https://doi.org/10.1596/1813-9450-7255>

- Klapper, L., Lusardi, A., & van Oudheusden, P. (2020). Financial literacy around the world: Insights from the S&P Global FinLit Survey. *World Bank Research Observer*, 35(1), 1–29. <https://doi.org/10.1093/wbro/lkz017>
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5–44. <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>
- OECD. (2020). Financial consumer protection, policy responses in the COVID-19 context. *OECD Journal: Financial Market Trends*, 2020(1), 1–24. <https://doi.org/10.1787/3d52e5c7-en>
- Thaler, R. H. (2016). Behavioral economics: Past, present, and future. *American Economic Review*, 106(7), 1577–1600. <https://doi.org/10.1257/aer.106.7.1577>
- van Rooij, M., Lusardi, A., & Alessie, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics*, 101(2), 449–472. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2011.03.006>